

**UNIT KOMUNIKASI KORPORAT JABATAN
PERIKANAN MALAYSIA
BERITA PERIKANAN HARI INI**

9 Julai 2021
28 Zulkaedah 1442H

SENARAI AKHBAR	TAJUK
Utusan Malaysia	•
Berita Harian	• Teknologi, inovasi, dasar perikanan pastikan kelestarian bekalan ikan
Harian Metro	•
Kosmo !	•
Sinar Harian	•
The Star	•
New Straits Time	•
Nanyang Siang Pau	•
Malaysia Gazette	•
Harakah	•
Malaysiakini	•
Bernama	•
Borneo Post (Kuching)	•
Guan Ming Daily	•
Free Malaysia Today	•

JENIS AKHBAR					MUKA SURAT	TARIKH
UTUSAN MALAYSIA		KOSMO!	THE STAR	NANYANG SIANG PAU		
BERITA HARIAN	✓	SINAR HARIAN	THE SUN	ORIENTAL DAILY		
HARIAN METRO		NEW STRAITS TIMES	THE MALAY MAIL	PELBAGAI		
KATEGORI LIPUTAN: POSITIF			NEGATIF	NEUTRAL		
					12	9/7/2021

Teknologi, inovasi, dasar perikanan pastikan kelestarian bekalan ikan

BH 11/7/2021

Oleh Prof Dr Mohd Effendy Abdul Wahid
bhrencana@bh.com.my

Dekan Fakulti Perikanan dan Sains Makanan, Universiti Malaysia Terengganu (UMT) dan Pasukan Bertindak Kluster Sumber Asli dan Kelestarian, Akademi Profesor Malaysia

Inovasi dalam perubatan seperti tele-perubatan, membawa banyak kebaikan kepada doktor dan pesakit. Pesakit tidak perlu dibawa ke hadapan doktor dan pakar yang berada jauh beribu kilometer untuk mendapatkan nasihat dan rawatan. Ia juga dapat mengalakkan ahli perubatan melawat pesakit mereka secara kerap tanpa kekangan masa dan jarak serta membolehkan pemantauan pesakit setiap ketika.

Pesakit juga tidak perlu dipindahkan ke hospital, sebaliknya dirawat di rumah dengan dijaga ahli keluarga kerana konsultasi boleh dilakukan secara tele-video. Ini dapat mengelakkan masalah kekurangan katil di hospital sekiranya berlaku wabak yang pesakit memerlukan rawatan dan pemantauan sepanjang

masa.

Namun, tidak semua kemajuan teknologi berinovasi membawa manfaat atau faedah kepada manusia dan alam sejagat. Contohnya, penciptaan mesin penembang pokok balak dapat menebang dalam masa cepat dan singkat amat merosakkan alam sekitar itu sendiri.

Ini kerana pokok besar selain menjadi teduhan, menghasilkan oksigen untuk keperluan hidupan di bumi. Sebatang pokok balak membesar setinggi 30 meter, memerlukan masa lebih 50 tahun.

Berapa lamakah agaknya pokok ini mengambil masa untuk tumbuh di satu kawasan seluas 100 meter persegi? Namun, teknologi digunakan untuk menebang 100 meter kawasan balak mungkin memakan masa tidak lebih seminggu.

Begitu juga dalam industri perikanan, apabila penciptaan kapal berteknologi tinggi dilengkapi peralatan penangkapan ikan berskala besar mampu meredah apa sahaja keadaan di samudera.

Peralatan sebegini mampu mengaut ikan pelbagai jenis spesies tanpa mengira saiz tetapi pada masa sama, memusnahkan dasar laut yang berada dalam laluan. Dasar laut mempunyai hidupan seperti karang yang menjadi habitat kepada ikan dan pelbagai hidupan lain.

Sekiranya penangkapan anak ikan dibiarkan berleluasa, stok ikan negara akan terus menguncup dan saiz ikan ditangkap akan lebih kecil kerana ia tidak sempat membesar dan membiak untuk meningkatkan populasi.

Walaupun penggunaan pukat tunda ini dilarang di Zon A, B dan C1, iaitu 15 batu nautika daripada pantai dikhususkan kepada nelayan kecil seperti Akta Perikanan 1985 (Akta 317), zon ini turut dicebahi nelayan pukat tunda yang hanya dibenarkan untuk kegiatan pukat tunda bilis dan udang sahaja.

Sememangnya teknologi pukat tunda membolehkan hasil lebih banyak diperolehi, tetapi disebabkan sifat pukat mempunyai lubang jaring kecil (kira-kira 2.5 sentimeter), anak ikan juga termasuk ke dalam pukat sewaktu digunakan.

Ikan ini kononnya ditangkap untuk memenuhi permintaan ikan baja bagi aktiviti akuakultur yang secara perlahan-lahan menyumbang kepada berkurangnya stok sumber perikanan negara. Pertambahan permintaan terhadap keperluan ikan baja ini menunjukkan peningkatan tahun demi tahun.

Melihatkan saiz stok ikan semakin kecil, terdapat kebimbangan ketara yang ia disebabkan tekanan penangkapan tinggi hasil kegiatan nelayan pukat tunda menceroob masuk ke zon terlarang apabila mereka kurang memperoleh jumlah tangkapan disasarkan.

Ini kerana spesies ikan dan krustasea terabit terpaksa matang lebih awal akibat tekanan penangkapan ini.

Bukti berkaitan tekanan penangkapan ini ke atas stok populasi ikan diperolehi daripada kajian dilakukan penyelidik di Fakulti Perikanan dan

Sains Makanan, Universiti Malaysia Terengganu (UMT). Kajian akustik dijalankan menunjukkan pada 1 meter per kubik air, hanya terdapat 3 kilogram (kg) ikan dar akan berkurangan kepada 2 kg ikan pada tahun hadapan.

Justeru, kita berharap Jabatan Perikanan dapat mengambil tindakan lebih drastik dalam melegakan tekanan penangkapan ini dengan merangka polisi lebih tuntas terutama terhadap pengusaha bot pukat tunda.

Kapal peronda yang mereka gunakan pula, perlu dilengkapi peralatan yang dapat mengesan dan menjejak laluan bot pukat tunda untuk memastikan mereka mematuhi peraturan dan undang-undang dikuatkuasakan.

Dalam aspek ini, terdapat pelbagai ruang inovasi untuk memastikan sumber dan stok ikan boleh direkapi penyelidik dalam bidang perikanan bagi menjamin kelestarian stok dan sumber perikanan negara secara berterusan.

Kaedah digunakan Kementerian Pertanian dan Industri Makanan (MAFI) dengan kerjasama Kementerian Dalam Negeri (KDN) dalam menenggelamkan bot nelayan asing lucut hak menceroobi perairan negara seperti dimulakan pihak berkuasa menjadi kaedah terbaik.

Bot tenggelam ini boleh menjadi tukan dan habitat kepada sumber spesies ikan tertentu dalam jangka sederhana dan panjang, sekali gus mampu meningkatkan kepelbagaian spesies ikan di samping meningkatkan bilangannya.

Kajian lanjut sedang dilaksanakan penyelidik UMT bersama Jabatan Perikanan Malaysia berkaitan tukan kapal ini dan kesannya kepada persekitaran marin negara.

Antara perkara boleh dilakukan untuk memberi kesedaran adalah mewujudkan Zon Penutupan kawasan laut mempunyai anak ikan untuk tempoh tertentu terutama semasa musim pembiakan spesies marin tertentu setiap tahun.

Tindakan ini dapat memberi ruang untuk membaikpulih sesuatu kawasan daripada sebarang aktiviti penangkapan berterusan. Kaedah ini diamalkan di Bangladesh dengan penangkapan ikan terubuk tidak dibenarkan selama empat bulan pada musim pembiakan ikan terabit.

Begitu juga Amerika Syarikat (AS) menghentikan kegiatan penangkapan sewaktu musim pembiakan ikan Salmon selama dua bulan.

Kita boleh memulakan dengan memberhentikan penangkapan sotong pada musim pembiakannya pada April dan kajian masa diperlukan boleh dijalankan penyelidik universiti dengan kerjasama Jabatan Perikanan Malaysia.

Sepanjang tempoh larangan penangkapan pada musim pembiakan spesies tertentu ini dilaksanakan, kerajaan boleh mewujudkan insentif berselesaian bagi mendapatkan sokongan dan kerjasama nelayan terjejas pendapatan.

Nelayan juga boleh dididik untuk melepaskan induk di tahap matang akhir agar mereka boleh menghasilkan penggantian stok anak ikan mencukupi untuk masa hadapan. Kaedah ini juga boleh dilaksanakan menggunakan peruntukan undang-undang jika diperlukan.

Sebagai langkah pembendungan tambahan, hanya peralatan penangkapan perikanan yang sensitif terhadap kehadiran ikan bersaiz matang mengikut spesies sahaja boleh dibenarkan untuk digunakan pengusaha penangkapan ikan di laut.

Tindakan ini boleh dilakukan secara berhemah demi memastikan sumber dan stok perikanan negara kekal lestari daripada terjejas teruk seperti diramalkan akan berlaku pada 2030.

